

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шани. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полученем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.—
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні“: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
—
ШІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Навіть чужинці
признають, що

ТУТКИ повноватки
і ПАПЕРЦІ

„КАЛИНА“ є першої якості.

„Горде відокремлення“.

Проти державного бюджету ціла польська й не польська опозиція. — ППС проти польського рекрута. — Знаменні заяви представників усіх народів у Польщі. — Задивлення у власну силу та легковаження усіх інших сил.

Львів, 14. лютого 1933.

Вчора, в дні „щасливої“ 13-ки Польща пере-
жила подію, яка серед гамору щоденних турбот
ва речі малі та в тишині блаженної безтурботно-
сти у справах великих пролунає мабуть безшум-
но, та яка проте є надзвичайно симптоматичним
явищем для цілої внутрішньої ситуації Польщі.
Якщо навіть володіючи нині у Польщі табор
перейде від цим явищем до денного порядку, за-
дивлений у власну силу та нехтуючий усякою
іншою силою, то всеж факт остає фактом, що пі-
сля 6-ти літ правління т. зв. „дисціплінарного
табору“ зумів змобілізувати проти себе буквально
всіх і вся, що лише стоять поза ним, і то про-
являючи ту мобілізацію навіть на ті площини,
які досі були ще єдиними площинами об'єднання
польських патріотичних груп.

Ще п'ять літ тому голосувати в сеймі проти
державного бюджету це значило нарадитися на
акції протидержавної акції. Нічого й казати, що
негативне ставлення до закону про щорічний
набір рекрута було патентом на державну зраду.
За тих кілька літ перейшла в польському політ.
громадянстві основна ревізія поглядів на методи
законної політичної боротьби. Люди навчилися
теж дещо краще розуміти, що таке парламен-
таризм і які можливості опозиційної боротьби на
парламентарному терені. Як звичайно — зро-
зуміння цих правд прийшло для наших сусідів за-
пізно, коли вже сам парламентаризм став фік-
цією і коли все, що діється у польському парла-
менті, втратило практичне значіння. Нині можна
там лише „платітично“, навіть без теоретичних
виглядів на реальний успіх, демонструвати. Але
добре бодай, що польська опозиція дійшла до
зрозуміння свого доброго права до демонстрації
і до свідомості, що нічого їй у створеній ситуа-
ції не залишається як лише демонстрація.

Таку могутню демонстрацію бачив поль-
ський сейм саме вчора. Всі польські клуби від
ендеції, через халедю, НРР та людівців усіх
мастей до ППС і комуністів включно, плюс усі
непольські незалежні національні репрезентації,
себе українці, німці, жиди й білоруси, всі вони
неорганізованим спільним фронтом голосували
проти урядового проекту державного бюджету,
чий „перейшов“ виключно голосами олів'я уря-
дової „безпартійної партії“ ББ, плюс 4 голоси
проурядових сецесіоністів з Людового Клубу.
Додаймо, що цей новохвалений на 1933-34 рік
бюджет виказує офіційний дефіцит 400 мілью-
нів золотих (при двох мільярдах 400 мільонів ви-
датків), при чому всім згорі відомо, що цей де-
фіцит буде безумовно більший — то бачимо, що
радість з приводу надані державі такого бюджету
в такий спосіб може бути справді дуже маленька
і дуже мало щира. Вже як додаток до тої приєм-
ності прийшло на пополуножнім засіданні голо-
сування над законопроектом про рекрута на 1933
рік. Ендеки і жиди (!) голосували ще за цим за-
конопроектом для демонстрації свого держав-
ницького ставлення; але вже без сумніву дер-
жавницька ППС не вважала для себе можливим
дати цьому урядові хочби навіть рекрута! Та-
ким робом ми мали вчора перший в історії від-
родженої Польщі випадок, коли два найважливіші
для кожної держави щорічні закони — бюджет
і рекрут — переходять не завдяки добровільним
голосам незалежного народного представництва,
лише завдяки штучно залпленій олів'я урядовій
групі, що підносить автоматично руки по наказу
згорі, без огляду на важність, потребу і зміст
закоу!

Всі до одного польські й непольські клуби
голосували проти бюджету з мотивів політичних.
Навіть речник ендеції, яка завжди підкреслює
своє „ділове“ становище, особливе у справах
скарбових, заявив виразно, що „Клуб Народови
голосуватиме проти бюджету з причин однаково
річевих як і політичних“. Голова парт. клубу
об'єднаних польських селянських партій мотиву-
вав своє негативне ставлення аргументом, що
„бюджет є одним великим диспозиційним фон-
дом“ та що „уряд спирається на поліції і фізич-
ній силі“. Голова соціалістичних парламентарі-
стів пояснив їх рішення голосувати проти бю-
джету бажанням „висловити своє засадничє ста-
новище до ситуації в краю і санаційної системи
правління“, якої „символом став міністр Міха-
ловський“. Навіть представник Жидівського Ко-
ла, ультралівельний пос. Тон, заявив у спільно-

ЛИШЕ ЛЕГКОДУХ НЕ ДУМАЄ ПРО ЗАВТРА.
Розумна людина забезпечує свою і своїх близь-
ких будучність тим, що складає свої ошляности

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

му імені і п. Грінбавма і п. Розмаріна, що мусять
голосувати проти бюджету тому, що „жидівське
населення доведене вже до безодної розпуки...“

Парламентарний Клуб ББ ще в 1928 році
вступив на шлях тактики „гордого відокремлен-
ня“. Зусилля Клубу ББ нашло чудову підтрим-
ку у діяльності уряду і ось вчора завершилось
повним „успіхом“. Відокремлення справді блис-
куче. Не знаємо тільки, чи вининше внутрішнє
і міжнародне положення Польщі об'єктивно до-
зволяє її урядові та його парламентарній експо-
зитурі на „сильнід аїзолейшен“. Здавалося, що
прихід до влади в Німеччині Гітлера, який слав
усім польським розпорощенням табором Інстинк-
тивно шукати спільної платформи, скаже теж
урядові не лише лякати своїх противників Гіт-
лером, але й настільки змінити курс внутрішньої
політики, щоби справді дати сильнішу підмогу
у кращих внутрішніх відносинах. Ця надія дея-
ких польських опозиційних політиків не здій-
снилася. Нічого й казати, що польський уряд не
вважає, видно, своєї міжнародної ситуації на-
стільки складною, щоби залежало йому бодай на
мінімальній поправі чужонаціональним громадя-
н польської держави. Знаменитим висловом таких
урядових поглядів щодо повної безвартості
настроїв і ставлення мільонів українського на-
селення, знаменитим висловом подиву гідного
урядового оптимізму щодо ситуації польської
держави — є саме бюджет, ухвалений вчора го-
лосами ББ. Те легковаження і той оптимізм бу-

либ цілком оправдані, якби не маленьке „але“:
його засуває знання пречислених прецедентів
із всесвітньої історії, які з ґрунту обезцінили
односторонній культ власної сили та викликали із
політичної калькуляції усіх сил чужих. Новий
бюджет ударив знову по нас, українцях. Але не
думаємо, щоби якийнебудь удар міг зовсім злі-
квідувати нас, як силу, з якою не варта і не тре-
ба рахуватися — як довго ми існуємо на світі..

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕ- ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПЕРЕД 3-ІМ ГОЛОСУВАННЯМ НАД БЮДЖЕТОМ

В імені Української Парламентарної Репре-
зентації пос. О. Лупський заявив — у короткому
змісті — таке:

В цілому бюджеті на українські цілі фігу-
рує тільки одна єдина позиція 90.000 зол. на
Український Науковий Інститут і то у Варшаві.
Інші позиції не доходять до освітніх і господар-
ських українських організацій. Вже того самого
досить, щоби Український Клуб протиставився
бюджетові. Але річ іде ще про довіра до цілої
політики уряду. Наші нарід ще нині, у XX. ст.,
не вважаючи на свій могутній розвиток мусять
боротися за рідний національний характер нар-
школи. Наші середні школи нищать нам, а наші
освітні організації систематично закривають,
особливо на Волині. Ніякий нарід не має права
тривко панувати над іншим народом і опихати
його віді. Проти нас стосують виїмкові суди,
а почуття правості щораз більше щезає. Ма-
совими кримінальними процесами і вішанням
панове не заступите здорові внутрішньої полі-
тики. Наші діти привчили вже до того, щоби
носити своїм батькам і братам обід до крими-
налі. До таких річей ми досі не були призви-
чаєні... Домагаємося земельної реформи, яка
скріпила би варстати праці українських селян..
Пан міністр внутр. справ хоче зачинити украї-
нську проблему в рамках особистої безпеки. Це
не вдасться...

Протестуємо проти органів того міністер-
ства, збройних шпигунською і провокаційною
акцією на українській території. У закордонній
політиці не захоплюємося разом з панамі пак-
том неагресії з більшовиками, бо він закріплює
риську лінію. Цей пакт зовсім не свідчить про
те, наче би Польща і її значіння пішли вгору.
Тяжка тяжести перенеслася до Берліна... Проте-
стуємо проти того, що Польща не виконує своїх
міжнародних зобов'язань щодо автономії украї-
нських земель та українського університету.
У цих умовах не може бути мови про нор-
мальні відносини. Поняття рівності і свободи
у практичній політиці супроти нас зовсім
щезло. Виправді чуємо від часу до часу сенти-
ментальні голоси про Велику Україну, однак не
можемо забути того, що мільйони маси, які жи-
вуть у цій державі, не можуть мати ніяких прав,
лише самі обов'язки. Навіть колиб усе було ви-
конане, що панове обіцяють нам, то це був би
чобіт надто тісний на нашу ногу, і то лише ногу
одну, а ми хочемо обома ногами ступати влас-
ною дорогою!...

Тому голосувати будемо проти бюджету

Англія зміцнює воєнку флоту.

Як повідомляє „Дейлі Телеграф“, англій-
ський уряд приступить в найближчому часі до
значного зміцнення своєї воєнної флоту, якщо
женивська роззбройна конференція не доведе до
видатного та загального роззброєння на морі.
А що на те в Женеві не заноситься, уряд виго-
товляє вже план відбудови англійської мор-
ської сили. Дуже неправдоподібно, щоби В. Бри-
танія відновила в 1936 р. морські умови в те-

першній формі. Досвід показав, що ті умови
не даються погодити з вдержанням безпеки для
англійської морської торгівлі та комунікації в
нутрі імперії. Від часу умови у Вашингтоні
в 1922 р. англійська флота впала до рівня дру-
горядної морської сили. В нинішню пору Англія
є на морі слабша ніж колинебудь за останніх
150 років

Англійська петиція в українській справі.

Запит до Союзу Народів: „Чи Польща стратила права до Східної Галичини через недотримання міжнародних зобов'язань?“

Дня 5. жовтня м. р. внесли англійські парламентаристи (та інші визначні англійські громадяни) петицію до Союзу Народів в справі української меншини в Польщі. В петиції поставлено запит до Союзу Народів, чи тому, що Польща не виконувала зобов'язань, які прийняла перед представниками Антанти (Ради Амбасадорів), чи втратила вона права до Східної Галичини?

Меншинний відділ при Союзі Народів розглядав петицію і вкінці вирішив, що вона переступає межі меншинних справ і тому не відпущає першій вимозі, щоб їх прийняли. Бо щоб петицію прийняли, то вона „мусить торкатися охорони меншин, як це зазначено у договорах.“

Довідаємося, що з англійських парламентарних кол вислано на дніх до Секретаріату Союзу Народів обширну відповідь у тій справі. У ній кажеється, що коли Секретаріат вважає, що петиція переступає межі, з'ясовані в меншинних договорах, то це хіба тому, що „правдоподібно поняття „договори“, у першій точці (а), приноврюється тільки до договорів, конференцій та рішень, які мають за ціль охорону меншин, що входять під поруку Союзу Народів та що рішення Ради Амбасадорів з дня 15. березня 1923 року не підпадає під ту категорію.

„Ті, що підписали петицію є певними, що рішення Ради Амбасадорів мусить також підпадати під поняття тих договорів, про які говориться під точкою (а), бо в протилежному разі ніодна з петицій, які досі були зголошені меншинами зі Східної Галичини та які були прийняті, не виконували вимог прийняття. Перед цим вирішенням (Ради Амбасадорів) населення Східної Галичини не мало змоги вислати петицій до Союзу Народів і прохати охорони на підставі меншинного договору, підписаного Польщею, а це з тої причини, що не знаходилося у межах польської держави. Наприклад, 13. вересня 1922 року заступництво Східної Галичини внесло до Ради Союзу Народів петицію, а Союз передав її Раді Амбасадорів. Рішення Ради Амбасадорів — якого Рада Союзу Народів жадала від представників держав Антанти — є саме тим, що поставило населення Східної Галичини в межі Польщі, під подвійною гарантією права автономії та користання з прав меншинного договору, підписаного Польщею 1919 р. Ці дві умовини, зв'язані разом, творять ту міжнародну підставу, яка надає їм право користуватися в Польщі правами меншини.“

Одночасно довідаємося також, що ще багато інших визначних англійських громадян додатково вислало свої підписи до згаданої петиції. (Укбюро, Лондон).

„Państwowa Rada Oświecenia Publicznego“. „Państwowa Komisja Oświaty Zawodowej“.

Це два нові органи міністра освіти введені ним на основі закону з червня 1920 р. про тимчасовий уряд шкільної влади.

Перша з них є органом, що має висказувати міністрові освіти свою думку про справи виховання і освіти на основі переданих їй до розгляду питань і проектів, що торкаються організації освіти і прилюдного виховання. Предсідником Ради є міністр освіти, а членами побіч урядовців: віцеміністра, директорів департаменту і кураторів є представник з вибору шкільних окружних рад, яких чергу участі у Раді означає міністр, 5 представників віроісповідань за прошенням міністром, 4 представників учительства народних шкіл, по 3 середніх загально-освітніх фахових, делегованих учительськими об'єднаннями запрошеними міністром, представник Польської Академії Наук, 4 ректорів висших шкіл в черзі означеній міністром, 3 представників 3 освітніх товариств запрошених міністром, 8 знавців освіти і виховання, делегат „гартцества“, центрального комітету до справ сільської молоді і по 3 представники хліборобських, торговельно-пром. палат та артистичних

об'єднань, делегат державного Інституту фізичного виховання і головної лікарської палати.

Крім цього міністр запрошує на членів Ради предсідників освітніх комісій сойму і сенату, або членів комісій. Обов'язки членів є почесні, тільки замісцеві дістають зворот коштів і дієти.

Каденція Ради триває 3 роки. Комісія фахового шкільництва є дорадним органом міністра освіти в справах фахового навчання і виховання. Її роля висловлювати свої думки та давати почин у справах навчання і фахового виховання. Предсідником є директор департаменту фахових шкіл. Комісія має 4 секції: промислово-торговельну, хліборобську і домашнього господарства та служби. Вона складається з урядовців визначених міністром і представників заінтересованих міністерств, і з запрошених міністром представників промислово-господарських кол, знавців і учителів фахового шкільництва і представників господарського самоврядування та суспільно-просвітних установ. Міністр може теж запрошувати до нарад спеціалістів від поодиноких питань.

Так виглядають дорадчі органи міністра о-

світи. Як виходило би зі статуту, то і ми повинні би мати в них своїх представників, з огляду на окреме віроісповідання, на окремі наукові, суспільні та учительські установи, об'єднання та фахових знавців шкільництва. Тимчасом наскільки нам відомо з українців ніхто не засідає в цих органах, бо хіба митрополита Діонізія, який є членом Ради, до наших представників зачислити годі.

Може наша Парламентарна Репрезентація та заінтересовані установи захотять спитатися, чи можемо користати зі своїх прав там, де рішають про наші справи. Д. К.

Що сказав Гітлер.

БЕРЛІН. 14. II. ПАТ. Бюро Вольфа комунікує: В розмові з плк. Етертоном як представником „Дейлі Мейл“ канцлер Гітлер з'ясував своє становище в справі розроблення. На запит, що думає про версальський трактат, Гітлер відповів: Версальський трактат є нещастям не тільки для Німеччини, але й для інших народів. Нещастя, коли на віки мав би залишитися поділ світа на переможців і переможених. Цей поділ підкопує довіру між народами, а це з черги переноситься на господарську діянку, чим версальський трактат зробив світові найгіршу прислугу. Що торка-

Даром

2 ЗНАМЕНІТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. Ф. Е. Д. Е. Р. А., Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відвратно.

Хто пропозити цей вирізок отримає 8-ий ніжик безплатно

ється поправок у цьому схибленому трактаті, то ми поборюємо всі різниці, які він утворив між народами. Після війни можна якийсь час ділити світ на переможців і переможених, але на таким поділі ніяк не можна оперти будови світа. Думаю, що не тільки Німеччина домагається ревізії версальського трактату, але що колись зажадає того цілий світ. Ту несправедливість версальського трактату треба безумовно направити.

На запит, що думає про становище, яке заняла супроти цього домагання Франція, Гітлер відповів, що покищо все ще має надію, що й у Парижі прийдуть до зрозуміння, що постанови версальського трактату не дадуться вдержати. В справі французьких зброєв Гітлер заявив: Думаю, що не тільки у нас, але й в інших державах викликає здивування факт, що Франція розпоряджає такими великими сумами, з якими мабуть сама не знає, що робити. Домагаємось, щоб існування кожного народу було забезпечене так,

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. ЛЮТОГО 1933.
МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

„МОЛОДА МУЗА“.

(З нагоди свята В. Лепкого у Львові.)

Завдяки ювілейним роковинам Лепкого, члени „Молодої Музи“ може зійдуться зні вперше від вибуху війни довкола одного стола 18 літ. Неодмін, глянучи на давнього друга, скаже: „Знаєш, ти сильно змінився“... А той відповість з усмішкою: „Що ж? Літа“.

24. лютого 1906 р.: 1-е число „Світу“ літературно-наукового (!) двотижневика. Найближчий штаб співробітників: Бирчак, Карманський, Лепкий, Луцький, Пачовський, Твердохліб, Чарнецький, Яцків. Їхня мистецька „віру“? У редакційній програмі „Наше слово“ ніодного натяку на напрямки, методи праці, боротьбу літературних течій. А тільки: „Від злиднів і турботних диссонансів, най веде нас „Світ“ на сонячні луги, запашні ниви, — в світ нових, зlatih зір“.

Так промовляв молодість усякого віку та асякого напрямку. „З бадьорістю молодечою, з сильною вірою в неперемнену потребу нової літературної часописи...“ В усіх приватних дискусіях була одна спільна магічна формула: „мистецтво для мистецтва“. Це значило: — Геть із дотеперішнім вузьким суспільницьким реалізмом! Ориєнтація на європейську „модерну“! З одного боку віяло думим вітром від Києва, з другого від Кракова. Можливе, що те, що оповідав Лепкий про постійні товариські сходини „Молодої Польщі“ у краківській каварні захопило наших львівських письменників створити собі Парнас серед мхартковського диму та серед хвиль чорної кави.

Модерна література, мистецтво для мистецтва, революція — уожний розумів на по своєму.

Бирчак був 100-відсотковий побутовець давньої школи, Карманський мав своє наболіле меланхолічне серце, Лепкий школи не був модерністом і оспівував власну тугу, Луцький лірично зітхав, Пачовський еднав Гайнівську еротичку з патріотичними апострофами, Твердохліб підглядав чужих штудерних поетів, Чарнецький передавав чар божемічного життя, Яцків сидів у сатавістичній символіці.

Всі ненавиділи суспільницькі гасла, що нагадували їм політику. Хто повірив би тоді, що саме ця політика стане згодом для більшости із них життєвою трагедією? Адже тільки Лепкий пише ще нині як за давніх літ і тільки Луцький узия щасливо розвід із Полімією для Каліони. Всі інші, що кинулись на бурхливі води суспільного життя не вміючи плавати потонули або бодай води у рот набрали.

Цей були тільки поети, що вміли жити тільки образами власної уяви. Вони вочували себе найкраще у „Централці“ за кавою, коли гадку гадали, як видати чергову книжку без видавців (яких не було) і без грошей (яких було ще менше). Із горя йшли часом на „каменярку“ за 3 грейцари; траплялось велике свято, коли хтось платив усім тодішню амброзію: „чорну індію“ — смоляну поливілку. Клопіт був із брудними ковніриками, написаними листами без марки, із кожним 1-им кожного місяця і з черговими днями.

Та коли розмова сходила на книжки, на власні замірени або чужі, що ставали подією дня, Бирчак, Карманський і Пачовський забували, що мають за голови „професорський“ іспит, Яцків, що має завтра „Дністер“ і Чарнецький бюро у „Кравців виділі“, Луцький красномовно перекопував, якби вже був пошлом, Лепкий розбуджував святочний настрій, згадуючи ім'я Пшибішевського. Виспявського Тетмава.

Неабиякою подією були у цьому гурті перші збірки Олеся та Філянського, нові оповідання Копринського та Вивниченка, кожна замітна поява польської літератури, що тоді кипіла від талантів. „Молода Муза“ не була ні свідомим ні одностайним напрямком однодумців, що боронять одного мистецького ідеалу або точно означених літературних форм. Та блимала в її атмосфері іскра інколи важніша від програм і гасел: потреба якнайживіших взаємин із двома джерелами, без яких потік галицької літератури висихає і тхне як саджавка. Ці джерела — літературний рух на Великій Україні і в Європі.

Чи існує нині серед галицьких письменників така потреба? Чи маємо який гурт об'єднаний захопленням для літератури, надиханий її половами, гурт для якого нові книжки ставали би такою самою подією дня, як для політиків зміна кабінету або для загалу нова сензаційна фільм?

Члени „Молодої Музи“ не мали ніякої програми, не казали про ніякі шляхи, якими можна відродити націю — вони сповідалися із власних духових знемог і давали тихі, скромні, довге виношені книжки. Літературна криза, яку вони відчували вже тоді, в останніх роках праці Франка, аристала з кожним роком і тягнеться до нині. І коли порівняти нинішній стан галицької літератури з тодішнім, вразить одна величезна різниця: ті були то декаденти, зі здоровими нервами вважали себе недужими, пацієнтами, що шукають у літературі ліку. Наше нинішнє покоління молодих письменників це здебільша кандидати на лікарів, які хочуть оздоровлювати суспільність, нарід, навіть людство. Замість шукати ліку для себе, вони самі пишуть рецепти для всіх, як лікарі з „Каси хорих“.

Возьміть деякі книжки членів „Молодої Музи“ і нинішні і коли Ви справді здорові, затужте за неабиякими передовою добою.

як цього вимагає його положення супроти сил, що його оточують. Ми теж маємо трактатове задоволення в актах Союзу Народів. Такого стану, як тепер, в історії ще не було. Навіть в 1914 р. тодішні альянти, що зробили союз проти французького імперіалізму та спроби шакнути Європу під диктатуру Франції, аломали вправді Наполеона, але ніхто із них не виступив з домаганням, щоб Францію вважати раз на все покінченою та позбавляти її всяких прав.

На запит щодо польського коридору, канц. Гітлер заявив, що тут зроблено німецькому народові велику несправедливість.

Щодо комунізму заявив, що в цьому випадку він має діло не з згараничною державою, але з явищем розкладу, яке інтересує його як німця внутрішньо-політична проблема. Канцлер думає, що комунізм у Німеччині треба безумовно зникнути, оскільки німецький народ має забезпечити собі спокійний розвиток.

Подаючи цю розмову, бюро Вольфа заявляє, що це властивий зміст енциклопедії, яку подав перед кількома днями „Сандей Експрес“.

Кадри праці в Німеччині.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. Міністр внутрішніх справ оголосив розпорядок, на основі якого учні, що кінують середні школи, можуть на вакації аголюватися до кадрів праці на піврічну службу. Чотири місяці будуть заняті в кадрах праці, а два місяці спортом під відкритим небом. Кошти удержання й омундування платити державний скарб. До кадрів праці можуть зголюватися також дівчата.

Українська дитина — найгарніша.

У Москві на двох уладили були конкурси краси. Жюрі фаховців шукало опоміж багато дітей з усіх кінців СРСР найгарнішої дитини. Першу ціну одержала 6-літня дівчинка, Людмила Окуп, дочка українського селянина. Після виборів усі подивлялися цю дівчинку, полишили в Москві й заангажували до кількох фільмів.

Бандити зловили мільонера.

ЛОНДОН, 14. II. ПАТ. Лондонська преса повідомляє про новий бандитський подвиг в Америці, що нагадує відому подію зі сном Ліндберга. Одного з його приятелів, мільонера Копюрейдо, Чарльса Бачера, зловили вчора бандити, домагаючись одночасно 40 тисяч доларів окупу. Вхопили його в часі, коли отирав гараж у Денвер, щоб примістити там свій самохід. В тій хвилині приступило до нього двоє людей з револьверами. Жінка Бачера, що сиділа в автомобілі, як алогіти окуп. Бандити зазвачили притім, що дитина Ліндберга була би жила ще досі, якби окуп був зложений на час. Зачувати, що батько Бачера готов алогіти окуп.

Бандити повезли свою жертву в глибину недоступних гір, де знаходяться гнізда пачкарів. Поліція пустилася за ними в погоню.

Комуністична централь в Америці.

Поліція в Детройт викрила комуністичну централь, де найшла багато нелегальної літератури та компромітуючого матеріалу. Між іншим вайшли подрібні інструкції з Москви в справі викликання масового страйку в американським автомобільним промислі. Арештовано двоє провідників тієї централі та одну жінку.

37-годинне засідання.

ПАРИЖ, 14. II. ПАТ. Палата депутатів прийняла фінансовий проект уряду. Голосувало за ним 356 послів, проти нього 215. Дискусія, що розпочалася в неділю в год. 3.30 попол., скінчилася в понеділок в год. 10.15 вечором. Посли кажуть, що це найдовше засідання парламенту, яке памятають. Тревало 37 год. 15 минут без перерви. Такі довгі засідання були ще за часів великої революції.

Поляки не вибирають до райхстагу.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. Появилася відова польського виборчого комітету. Відова стверджує, що вимога, щоб 60.000 поляків зголювало виборчу лівту до райхстагу, замкнула полякам доступ до голосування на власну лівту, тому польські організації рішили не брати взагалі участі у виборах.

.....
Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.
.....

Французько-польське поріжнення на конференції розброєння.

„Ное Цірекер Цтг.“ пише про конференцію розброєння: „Конференція стоїть на зворотній точці, коли не попала загалом у сліпу вулицю. Виявилось, що дійсні та уроені перешкоди, які повстали би при обговорюванні французьких пропозицій, булиб занадто великим обтяженням для стомленої конференції. Польща лобюється наприклад, що французи, бажаючи врятувати можливо більше зі свого плану, могли піти за далеко назустріч німцям дотично ревізії мирового договору. Зрештою польська делегація не має найменшого довіря до організації мира, в якій бере участь Німеччина Гітлера.“

Бюро конференції буде певно старатися скоординувати можливо скорше плани та пропозиції, мабуть на основі англійської програми праці. Правдоподібно поляки, як натякнула їх делегація, зроблять пропозиції виробити обмежену конвенцію з іще більш обмеженим розброєнням. Польща не хоче більше ховатися за формулою „Забезпечення — розброєння“, вона просто відкидає думку про „організацію мира“ та шукає якоїсь тактики, аби перешкодити Німеччині знов озброюватися. Це буде мабуть найтяжче завдання, яке ще лишається конференції“.

(Укр. Бюро в Жен.)

Робітничий фронт при виборах до райхстагу.

В Берліні оголошено відова з підписами діячів лівих і пацифістичних організацій, що закликають соціалдемократів і комуністів створити спільний робітничий фронт. Відова під-

писав теж відомий письменник Генрик Ман. За те заатакувала його гостро націоналістична преса, домагаючись, щоб його алогіти зі ставища голови пруської академії літератури.

Справа церковної площі у Замарстинові.

Одним із добре знаних передмість Львова є Замарстинів. Назву цю мають великі підміські простори, що розкинулись по обох сторонах Полтви. Ці простори надав містові Казимир Великий по занятті Галичини в 1340 р. Назву свою одержав Замарстинів від славної багаті міщанської родини Зоммерштайнів. Замарстинів замешкалий великоміським пролетаріатом. Він має коло 3 тисячі душ греко-католицького обряду. Вірні ці розділені між двома сусідніми парохіями, а саме часті їх належить до гр.-кат. парохії у Голоску, а часті до львівської гр.-кат. парохії св. Пятинці. Уже від довгих літ громадяни гр.-кат. обряду, мешканці Замарстинова вперто змагають до того, щоб в їх терені віри, церкви та обряду в Замарстинові побудувати церкву. З тою метою звязують в Замарстинові Церковний Комітет, який ще від 1910 р. удержує в доміщі читальні „Просвіти“ Дім молитви ім. св. Йосафата, де що неділі відправляють Богослуження для вірних. Рівночасно вже майже чверть століття роблять заходи, щоб від громадської управи дістати відповідну площу під будову церкви і мешкання для душпастиря. Однак ці заходи не дали до нині ніякого успіху.

Ще в році 1922. Церковний Комітет висів подання до громадського уряду з проханням відступити ґрунт під церкву. Була тоді в громадським уряді комісарщина, так що згорі можна було передбачити, що прохання греко-католиків буде поагоджене негативно. І дійсно так сталося. На внесений рекурс до Повітової Ради Церк. Комітет дістав дня 4. X. 1922 ч. 2532/22 також негативну відповідь з підчеркненням, що Рада Повітова „nie jest w możności zniewalania Rady gminnej do pozbawiania się majątku na jakichkolwiek warunkach“. Не зразилися тим громадяни Замарстинова та обстоювали далі свої слушні права. Три роки пізніше, бо в 1925 р. внесли знову до управи громадського уряду подання, підписане численними поважними громадянами Замарстинова з проханням дати їм під будову церкви площу, виділену з громадського майна. Громадський уряд не спішився з тою справою так, що треба було кілька разів ургувати та пригадувати. Вкінці Громадський уряд здобувся на відповідь, очевидно, негативну. Не поміг нічого також рекурс, внесений знову до Повітової Ради. Але рівночасно була обговорювана в тому ж році справа дарування ґрунту оо. Капуцинам. Рішенням з 19. III. 1925 р. ч. 652 громадський уряд долав оо. Капуцинам до півтора морга до того ґрунту, який вони вже мали. Разом вони мали після цього понад 5 моргів громадського ґрунту. Було це очевидно нехтуванням найважливіших інтересів громадян греко-католицького обряду і трактуванням їх як громадян II. класу. У році 1926. парохіяни Замарстинова знову вносять подання на уділення площі під будову церкви. На це прохання прийм. рада гром. уряду дня 19.XII.1926 дала відповідь: „C. l. protokolu 667 punkt 3. — Komisja w zasadzie zgadza się na udzielenie ґрунту, jednak pod warunkiem, jeżeli probostwo gr. kat. „Świętych Pletnic“ i probostwo w Holosku wydzielą Zamarstynów jako samoistne probostwo, a konsystorz zobowiąże się utrzymywać to probostwo,“

przedłoży plany i przedłoży termin rozpoczęcia budowy“. На це відповів Церковний Комітет ось що: „Домагання Громадського уряду про створення самостійної парохії є недоцільне. Без огляду на те, чи Замарстинів буде мати окремого пароху чи ні, то всетаки його населення гр.-кат. віри потребує свого дому молитви і кінче мисті його мати“.

Дійсно нечувана річ, щоб в місті Львові старці, немічні каліки і діти мали 3 кілометри до Божого Дому. Ще менше доцільним є умовина, що Церковному Комітетові дадуть ґрунт тоді, коли він пропозити плани. Кожному чейже відомо, що плани зладжується не огляднені і вимірені ґрунту на місці і при угляденні теренових відносин. Але для поагодження формальностей звернулися громадяни Замарстинова 26. лютого 1927 р. до Його Ексцеленції Митрополита з проханням про розмежування парохії. Митрополит заявив, що справа замарстинівської церкви лежить йому на серці і годиться на розмежування і утворення парохії, на це Церковний Комітет дістав окрему грамоту. Коли переведено вибори і до громадської ради увійшли представники гр.-кат. населення Замарстинова, завдяки старанням місцевих радних ухвалено одностайно віддати громадянам гр.-кат. обряду 2 морги ґрунту під будову церкви. Щойно піа року після цієї ухвали внесено проти цього протест 5.V. 1928, у якому було сказане ось-що: „Uchwała Rady gminnej nie była formalnie zwołana, gdyż zaproszenia nie wysłano za dowodem doręczenia ani w wyznaczonym terminie porządku dziennego członkom nie podano. Na wydzielonej parceli cięży serwitut paszenia bydła, z którego korzystać mogą niektórzy obywatele, a prawo to nie zostało poprzednio z osobami uregulowane. Uchwała wspomniana nie skonkretyzowała jednostki prawnej i oddanie ґрунту w posiadanie Rusinom jest plynne i nie wskazuje prawomocnego nabywcy. ґрунт в мowie będący został bez wszelkich zastrzeżeń i ograniczeń Rusinom oddany. Przy obdarowaniu nie uwzględniono siłę podatkową kontrahentów ruskich, co zresztą wypadłoby na ich niekorzyść, gdyż Rusini w poważnej części nie należą do kategorii, opłacających bezpośrednie podatki ґрунтове“.

Хто підписав цей протест, — громадяни Замарстинова до нині не знають, а вартоб це знати для історії. Протест цей проволік справу від 1928 до 1930 р. Щойно 1. травня 1930 р. ч. 688/30 громада згодилася дарувати один морг ґрунту під будову церкви. Коли та ухваля перейшла до Ради Повітової, план комісар Надольський спротивився, щоб Повітовий Виділ затвердив цю ухваля, бо тоді вже була актуальна справа прилучення підміських громад до Львова. Акти церковної площі перележали майже два роки у Повітовій Раді і щойно 13. III. 1932. помандрували до магістрату, де лежать до нині „свом блаженних“.

Тому-то громадяни Замарстинова звертаються до Світаого Ординаріату, до Його Ексцеленції Митрополита та до своїх представників у міській раді, щоб своїм впливом причинилися до одержання площі під Дім Божий у Замарстинові.

Дбаймо про український характер рідної хати.

Вистава вишивок у Стрию.

Чим раз частіше чуємо гіркі заваги, що український характер нашої хати щезає. Всяка тандита втискається всіми дорогами в наше домашнє життя. Колишні гарні строї і прикраси світлиць уступають перед дрантивими чужинськими фабрикатами. Що цьому треба якнайенергичніше протиставитися, річ ясна.

Перші виступили проти тандити наші жінки, які найкраще розуміють вагу хати, як огнища, з якого мають вийти майбутні народні діячі. „Союз Українок“ в Стрию уладив за починком учительки Анни Вознюкової виставу вишивок і народніх прикрас. Експонатів зібрано доволі. Найбільше було вишивок хрестиками та низиною, після взорів майже зі всіх українських земель. Між ними загальну увагу звертали вишивки, призначені до міських світлиць. Найкращі були виконані панєю Ю. Козаковою.

Малі вражіння викликували прегарні касети і шахи, виліплені політичними вязнями з тюремного хліба і прикрашені красними інкрустаціями на народніх мотивах. Оригінальні були також люкрові вишивки на торбах, надісланих на виставу. Фреквенція глядачів збільшалася з дня на день. Між глядачами видно було чимраз більше селянок, з яких доволі велике число зголосьлося як учасники намічених „Союзом Українок“ курсів вишивання, що мають бути устроювані по селах.

Вистава могла би бути ще краща, якби деякі стрийські пані не боялися конкуренційних порівнянь, а всі прислали на неї свої вишивки. Тоді вповні виявилася би вартість солідарної пропаганди українських мотивів в прикрашуванні українських хат.

Д І Л О, четвер 16. лютого 1933.

Нова розправа О. У. Н.

16 обвинувачених зі Скалатщини перед львівським судом.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У вівторок, 14. п. м., промовляв спершу прок. Мосговський, а потім чергою оборонці: проф. д-р В. Старосольський (за обв. Турковського, Стадника, Нимдролу і Намака), д-р Ст. Шухевич (за обв. Панаса, Когута, Гудая, Кравчука і Кушніра), посол д-р Ст. Білик (за обв. Добриводу, Тильчака і Гаврила Метельського).

та д-р К. Паньківський (за обв. Бровчука, Фіка, Шуста і Олексю Метельського). Після тих промов, що протягнулися поза годину 3-тю, перервав, що розправа до завтра год. 10. рано. Присуду можна сподіватися в середу в годинах полудневих.

Нема італійсько-німецько-мадярського союзу.

Римський кореспондент „Морнінг Пост“ пише, що уповноважений заперечити категорично поголоскам про існування італійсько-німецько-мадярського союзу, на основі якого Гітлер мав

би допомогти Італії в анексії Альбанії, а зате Італія мала би підтримати Німеччину у відобранні польського коридору.

Бережанщина -- Богданові Лепкому.

Народ для свого існування мусить плекати ідеальні вартості. Без них він згине. Тими, що в першій мірі стоять на сторожі духа є письменники. Їх слова в артистичній формі сягають до найдавніших закутків землі. Їх пісні співають люди всюди, де вони не найшлися. Вони ставлять своїми творами зеркала народів, щоб їм приглядався і злих сторін обминав, а добрі розвивав. Вони допомагають народові перетримати й найтяжчі часи, а також ставлять примір розвязки найпекучіших його проблем.

Тим, що вже більше як сорок літ трудиться на ниві нашої культури і письменства і нині вибився на чолі працівників пера — є Богдан Лепкий. За його велитеську працю і культурне надбання в літературі, належить йому вдячність від усіх нас. Щоб бодай у малій частині сплатити довг, зятягнений народом у письменника бережанське громадянство, зпоміж якого він вийшов, рішило дати почин до ювілейного дару для Богдана Лепкого з нагоди його 60-ліття. Нашим горячим бажанням є, щоб Богдан Лепкий міг зовсім віддатися письменству між нами, куди його часто спрямовують спомини

мелодисті. Ми переконані, що при сприятливих обставинах наш славний письменник обдарує ще неоднєю цінністю. Ми бажалиб, щоб в Бережанах повстав дім у дарі нашому письменникові.

Оцим звертаємося до всього українського громадянства із зазивом допомогти здійснити задумане діло. Просимо зав'язувати повітові комітети, які занялись би збіркою і при допомозі ювілейних концертів призбирати потрібні фонди. Звертаємося до економічних і культурних інституцій, щоб вставили відповідну суму в бюджеті на оце культурне діло. Числимо також на поодиноких громадян, які поспішать нам з поміччю.

Богдан Лепкий є всеукраїнським письменником, тому віримо, що наш голос найде прихильний відгук і серед заморської еміграції.

Українці, пам'ятайте, що культурний світ опіює нарід також по вдячності для його найліпших синів.

Бережани, дня 11. лютого 1933.

За „Комітет ювілейного дару для Б. Лепкого“: о. Е. Бачинський, голова. Д-р В. Гриневич, секр.

Гуманітарна акція львівського жіноцтва.

Великі завдання має Союз Українок у Львові: згуртувати українське жіноцтво, дивинути його духово, атягнути до планової громадянської та суспільної праці. Тому при львівській філії Союзу Українок треба було створити кілька секцій. З одною з таких секцій слід по-знайомити наше громадянство, бо ця ділянка — здається — всюди лежить облобом.

З весною 1932, коли повеселася прикра вістка, що наші гуцули голодують, при львівській філії С. У. створилася Гуманітарна Секція, яка мала зайнятися збіркою для облекшення гуцульської неволі. Збірка повелася, зібрано річі, які відіслано до розпорядимости косівського комітету і до Криворівні.

Зараз по фєріях, з кінцем вересня започаткувала ця Секція зовсім нову в нас акцію: вишукувати українців у львівських шпиталях, відвідувати їх постійно й організовано, нести їм потіху, давати пораду, допомогти у зв'язках із ріднею та зі світом, від якого вони відтіяні а навіть по спроможности помагати їм у прохарчуванні і т. п. Можна собі уявити, як це мусіло бути важко в наших умовах зайти українцеві до тутешнього шпиталю і зпоміж тої маси нещасливців зорієнтуватися, які то з них українці. Польське й жидівське жіноцтво від давня вже зело таку акцію між своїми. Часом і нашим ки-нули якесь слово, може і незрозуміле для них. Немов на звіді — ходила зразу сама голова Секції, п. Ясінчукова, яка вже мала в тому ділі

деяку практику з війни. Незабаром прилучилися до того інші члени. Були це студентки. По якомусь часі дізналася філія С. У., що таку саму акцію має в плані також Марійське Товариство Пань. Тому по спільній нараді почавши від 21. грудня 1932 р. вже несуть самаританську допомогу дотичні секції обох жіночих організацій: філії С. У. й Мар. Т-ва П., які назовні виступають як спільний Комітет.

Одна й друга Секція заподливно стараються грошей, часописів, книжок, пишуть хорим листи, часто оплачують за них пошту і т. п. Завдяки добродійности декого з українського жіноцтва, що жертвували в грошах і натура-лях, одержали хорі з нагоди Різдва дарунки. Неодному треба й сповнити його забаганку, може й останню. Сьогодні постійні відвідувачки вже добре відомі хорим у львівських шпита-лях. Кожний з українців дожидає нетерпеливо четверга й неділі, бо тоді заговорять до нього рідним словом, стараються заступити їм родину наші жінки, згуртовані в Секціях обох то-вариств.

Як з одного боку було би побажане, щоби решта львівського жіноцтва давала бодай дрібну матеріальну поміч на цю акцію, так з друго-го боку можна з набутого досвіду порадижити у-країнським жінкам по інших містах, щоби взя-лися й там за подібне діло. І щире серце дрі-боньких українських дітей подякує їм за поря-тунок їх батькам чи матері.

Отворення першого українського цеху у Станиславові.

Станиславів, 13. II. 1933.

Зановіджє на неділю, 12. п. м., отворення першого українського цеху у Станиславові від-булося незвичайно торжествєнно. Після свято-ного богослужєння в катедральній церкві пере-йшли його учасники до великої сали українського „Союзу“, де відбулося величєве отворення зга-даного цеху. Отворив це свято цехмайстер п. Сні-гурович, а по вїм виголосив відповідний реферат о. д-р Кушнір. З черги відчитаво дуже численні

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГолошуютьсЯ в українській пресі

привіти, а після того виступили зі своїми про-дукціями: муж. хор „Думка“ й ремісничя орхе-стра, переплетеними декламацією. Закінчилося це свято гимном: „Боже великий“, що його віді-грав орхестра і відспіванням усіми учасниками в.ц. гимну. Третя частина свята організаційна конференція, відбулася у власній домівці цеху при участі поперх 100 осіб. Проводив голова „Мішанського Брацтва“ п. Іван Кривецький зі Львова, секретарював мгр. Ясеницький. Змісто-вий реферат на конференції виголосив знову о. д-р Кушнір, після чого розвинулася широка й цікава дискусія. Конференція покінчилася при-няттям відповідних резолюцій. Після того голова цеху п. Снігурович закликав усіх учасників до себе на рефєктерску

Організаційні справи.

ЛЮБАЧІВЩИНА.

Одним з найбільше загрожених повітів є повіт лю-бачівський. Особливо значні поступи робить польоніза-ція в судовім чєсаньським повіті, якого окраїни висує-ні досить далеко на захід. Вже сам цей факт вимагає об-від українського громадянства Любачівщини добре по-ставленої організації на кожному полі, щоби було мож-ливо успішно протиставитися чужому наступові. Особли-ва необхідна там політична організація, яка обєднувала би всі національні сили і використовувала би їх аміло у важкому змаганні за існування.

На превеликий жаль, до нинішнього дня — поза відокремлєними відраднішими моментами — панує в ці-лому повіті загальна байдужність і в тому часі, коли з сусідніх повітів іде жвава праця, тут царює майже все-владно отупіння і сонливість. Годі вдаватися на цьому місці в розгляд цього явища, але передовсім треба під-нести конєчність амії пануючої у Любачівщині настро-їв між провідною верствою повіту, інтелігенцією. Бо са-ме ця обставина спричинює цей загальний параліж у по-віті. Зрештою на цю тему говорив на недавньому Пові-товому Народньому Зїзді посол Кохан. Не закриваючи слабих сторін Любачівщини, а точніше любачівської ін-телігенції, доказував він потребу, а також стверджував великі можливості праці в повіті. На цьому зїзді вибра-но на р. 1932-33 Повітовий Народній Комітет з головою інж. Василем Михальчишином, загально шанованим гро-мадянином. У склад Повітового Народнього Комітету вибрано 12 найповажніших і загально знаних громадян діячів Любачівщини. Його завданням мала бути сана-ція відносин у повіті. Засоби і шляхи були докладно об-говорєні в рефераті посла Кохана.

Є надія, що голова П. Н. К. інж. Василь Михаль-чишин, обєднаним провід, доложити усіх сил для налад-нання в першу чергу політичної організації, після чого оживиться ціла Любачівщина на всіх ділянках націо-

По концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН“, вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 3—90

нального життя. Зокрема голова П. Н. К. заявив, що в кожній справі повіту, передовсім в організаційній, буде співпрацювати в тісній лучбі з Центральним Комітетом чи пак Головним Секретаріатом УНДО у Львові, а та-кож з послом Коханом. Треба вірити, що цей Повіто-вий Народній Зїзд, на якому вперше отверто загове-но про болячки повіту, що впливають з внутрішніх міжособиць, найшов правильну дорогу до кращого і ще всі його ухвали будуть совісно виконані нововибраним національним проводом повіту.

СОКАЛЬЩИНА.

Згідно з організаційним статутом УНДО скликав Повітовий Народній Комітет у Сокалі Повітовий Наро-дний Зїзд на день 24. грудня м. р. Звіт з праці Повіто-го Комітету за р. 1931-32 зложив голова д-р Лев Хомин-ський. Повітовий Народній Зїзд вислухав також полі-тичного реферату на актуальні справи, що його виго-лосив посол Кохан, а доповнив д-р Роман Перфецький. В дискусії забирали слово делегати громадських партій-них управ, а у висліді ухвалєно відповідні резолюції.

Доконано також вибору П. Н. К. на нову каденцію з головою д-ром Л. Хоминським. Вибір Повітової На-родньої Ради відложено до часу перевірки Повітових Народніх Комітетом особового складу дотеперішньої і в тому напрямку Повітовий Народній Зїзд наділав П. Н. К. спеціальними повноваженнями.

У висліді ухвал Повітового Народнього Зїзду скли-кав голова конституюче засідання П. Н. К. на день 4 січня ц. р. У склад президії увійшли крім голови пп. д-р Роман Перфецький, д-р Богдан Чайківський, М. Хру-щева і пос. В. Кохан. Обговорєно також основно полі-тичне положєння в повіті і намієнено план праці

УГНІВЩИНА.

З моментом усамостійнення праці П. Н. К. в Угно-ві, доконаної шляхом реорганізації партійної установи УНДО в Раві Руській, Угнівщина помітно відживає. Ча-сті наради, віча, збори і т. д. при великому зацікавлен-ні цілого повіту аказують, що Угнівщина на правиль-ному шляху до кращого.

На день 29. січня ц. р. скликав П. Н. К. в Угнові по-вітовий зїзд мужів довіря для обговорєння чергових ор-ганізаційних завдань на місцях. Прибули мужі довіря і 24-ох сіл на всіх 27. Реферат виголосив посол В. Кохан. Звіт з праці П. Н. К. склали пп. д-р Петришин В. і Во-лодимир Бас. Звідомлення з місць складали мужі дові-ря, кожний за свою громаду. Треба підчеркнути вихо-вуюче значіння, яке мають такі звідомлення для мужів довіря. Такий обовязок, наложений на них, учить їх бу-ти відповідальними за все, що діється на терені їхньої громади, за всім слідкувати і про все повідомляти ор-ганізацію. При кінці мужі довіря вислухали звіту з пере-веденої П. Н. К. публіцистичної акції за українською школою, а від себе подали спостереження в цій справі з місць.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати пошто-вими марками.

Зі сойму.

Справа знання польської мови для війтів. — Автономія для Сх. Галичини.

На вікторковому засіданні сойму пос. д-р Дмитро Левицький в імені Української Парламентарної Репрезентації заперестував проти того, аби від війтів вимагати, щоби вони обов'язково мусили володіти польською мовою в слові та письмі. Пригадав, що Польща й досі не виконала наложеного на неї Радою Амбасадорів обов'язку надати автономію для Сх. Галичини. (З технічних причин текст промови подамо в подальшому. — Ред.).

Пос. Стронський (Кл. Нар.) відповідаючи на заяву пос. д-ра Дмитра Левицького старався пояснити, що Польща не зобов'язалася надати автономію для Сх. Галичини, лише Рада Амбасадорів прийняла до відома намір Польщі в цій справі.

Опісля засідання сойму відложили.

ЛЕТЮЧКИ І БИТТЯ ШИБ

ЛЬВІВ, 14. II. ПАТ. 12. лютого в Сокальському повіті розкинуто українські летючки в селі Городка Яг., головні в селах Перятині, Бобятині і Копитів. Учора придержали Василя Хмару, в якого найшли клей та летючки. Хмара признався до кольпортажі. Ведуть далі слідство.

Нічю на 12. лютого невідомі люди зірвали шильд із державним гербом із будинку народної школи в Пісках львівського повіту. Ведуть слідство в цій справі.

Нічю на 13. лютого невідомі люди в Ст. Самборі, пов. Самбір, вибили 9 шиб у льокалі тостерунку поліції. Причини вибиття шиб досі не устійнили. Ведуть слідство.

ВЕЛИКА ВІЙНА НЕМИНУЧА.

ВАШИНГТОН, 14. II. ПАТ. В офіційних колах затривожені, тому що не вдалися спроби примирити Китай та Японію. Переважає думка, що велика війна в Манджурії неминуча. Сподіються блокади китайських пристаней Японією та що Японія виступить із Союзу Народів.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД АНГЛІЇ 100 МІЛ. ДОЛ.

ВАШИНГТОН, 14. II. ПАТ. Сенатор Питмен, прихильник ревалоризації срібла, зголосив у сенат домагання, щоби Англія заплатила 100 міл. дол. сріблом із своїх воєнних довгів.

ПОХОРОНИ ГР. АПОНІЯ.

БУДАПЕШТ, 14. II. ПАТ. У зв'язку з похороном гр. Апонія столиця Мадярщини окрилася жалобою. На похоронах був регент Мадярщини Горті, болгарський король, увесь дипломатичний корпус, представники влади, війська і т. д. Промову виголосив прем. Гембеш. При звуках пох. оркестри перенесли тіло до королівської церкви у замку.

Бої за Джеголь.

Китайська делегація в Женеві одержала повідомлення з Далекого Сходу, що 30 тисяч японських вояків їде 24 залізничними потягами з південної до північної Кореї, щоби в найближчому часі, як тільки позволят атмосферичні умови, розпочати наступ на китайську провінцію Джеголь. Японці кажуть, що ця провінція належить до створеної ними манджурської держави.

ПЕКІН, 14. II. ПАТ. Виконуючий обов'язки прем'єра Сун сказав, що колиб Японія далі йшла наступом на Джеголь, Китай мабуть відкаже свого дипл. представника в Токіо. Сун є міністром фінансів у нанкінському уряді. Цю заяву зложив він після наради з марш. Чан-Сю-Ціаном, гол. командантом національної армії в півн. Китаю.

3 кіна.

КІНА „КОПЕРНИК“ і „МАРУСЕНЬКА“: „РАЙСЬКА ПТАХА“.

Спомини з „Вісних тивей“ і „Табу“. Англійські моряки причаляють до якогось чарівного острівця в околиці Таїті, один із них закохується у місцеву дівчину і лишається серед дикунів і лісової, чарівної природи. Та його вибрана — „табу“. Ідцалі зіпсована загрозою смерті з рук і губ дикунів. Кілька гарних сцен із морських либів і кілька чудових краєвидів. Дольорес дель Ріо давно виспеціалізувалася у ролі дикунок, наліз північних, напів жорстких; Джеголь Мек Крі мистець у плаванні та гімнастиці.

Чар Країни Сходячого Сонця віднайдете у нововиданій книжці

З японського дому.

НОВИНКИ

— Лікар нервових недуг д-р Василь Чижевський ординує в Стрию, Кохановського 5. Електрогеліолікування. 1416

— Конфіскація „Діла“. Вчорашнє (36) число „Діла“ відпало конфіскації за один підзаголовок, у статті „Нужда села“ і за підзаголовки та закінчення статейки „Як заборонили українську ялинку в Рівному“.

— Студентський Комітет повідомляє, що опізнання початку концерту в честь „Бою під Крутами“ було спричинене непорозумінням в винаймленні сали. З огляду на це комітет перепрошує отсею дорогою всіх П. Т. Учасників концерту. — Комітет.

— Засідання Фільмолігічної Секції Н. Т. ім. Ш. відбудеться в суботу, 18. II. м. в год. 18. в канцелярії Т-ва для вибору Проводу Секції на 1933/4 р.

— „Історичний образ розвитку сучасного українського правопису“ — лекція д-ра Костя Кисілевського, влаштована Т-вом наукових викладів ім. Петра Могили, відбудеться в неділю, 19. II. м. в 18. год. в сали Т-ва „Бесіда“, вул. Рутівського 22, I. п. Після доповіді можна ставити запити. Вступ за добровільними датками.

— „Нове Життя“, двотижневик національного напрямку, появляється з днем 5. II. м. в Коломиї й обслуговуватиме потреби Покуття й Поділля. Редакція нового часопису, за яку відповідає п. Павло Вельган, заповіла, що буде продовжувати ту працю, якої виразником було перше „Життя Покуття“. Адреса „Нового Життя“: Коломия, Собіського 57.

— Дивна практика. Адміністрації „Діла“ звернено кілька примірників нашого часопису, висланих на адресу одного політичного в'язня до пйотківської в'язниці, з допискою: „Зворот. Газет в ензнику українським не шиймує се“. Як що цей зворот і дописка є ділом в'язничної управи в Пйоткові, то він не опертий мабуть на няких в'язничних приписах, бо фактом є, що всі інші управи в'язниць в Польщі допускають наш часопис без перешкоди адресатам, які находяться за в'язничними кратами.

ПРИ НЕДОСТАТОЧНІЙ ФУНКЦІЇ КОРМОВОГО ПРОВОДУ, нежиті кишок і шлунка, пухлині та запаленні грубої кишки, нахил до запалення сліпої кишки, натуральна гірка вода „Franciszka-Jozef“ скоро усуває прояви застою та болі в підшлунку.

— Трамвай на Персенківку. У Львові розпочалися роботи над будовою трамваєвої лінії на Персенківку, що буде продовженням лінії ч. 11 на розі вулиць св. Софії та Рацлавської. Трамвай буде йти вулицею Поніського попри „Власну Стріху“ аж поза електричний і покищо одним рельсовим шляхом з кількома виминаннями. Лінія має бути готова перед відкриттям Східних Торгів.

— Скажені пси у Львові. Мин. неділі появилася у Львові скажений пес, що крутився в околицях вул. Кохановського і св. Софії. На другий день бачили скаженого пса в дільниці між вулицями Бема, Янівської, Городецької та головним двором. Санітарна влада пригадує, щоби покусані особи та власники покусаних псів зголосилися у власні інтереси у IV. виділі магістрату (пл. Домбровського ч. 3).

— Летючки. Невідомі люди розкинули по Клепарові комуністичні летючки в польській мові. Поліція веде слідство. Зловили Хаїма Блюментала, що розкидав летючки та відставили його до в'язниці.

— Речинці матуральних іспитів. У зв'язку зі змінами вакаційних речинців у Польщі м-ство освіти приготувало новий розпорядок у справі речинців іспитів зрілості в середніх школах. Новий проект пересуває речинців матуральних іспитів на місяць червень, причому письмнні іспити будуть в початках червня, а усні з кінцем тогож місяця.

— Хто виграв на л'ютерії? В пятім дні тягнення 4 класи 26 Клясової Л'ютерії впали виграні на такі числа: 250.000 зол. на ч. 136118; 100.000 зол. на ч. 60649; 50.000 зол. на ч. 12333; 20.000 зол. на ч. 143682; 10.000 зол. на ч. 45179, 45578; 5.000 зол. на ч. 60473; 2.000 зол. на ч. 857, 4510, 16790, 58035, 69079, 88983, 96937, 100380, 132355; 1.000 зол. на ч. 64782, 71255, 90887, 107584, 109405, 125438, 131277, 136538, 141816, 142673; 500 зол. на ч. 6477, 20744, 32652, 45670, 56432, 107054, 136506, 137064, 140437; 400 зол. на ч. 2013, 3358, 11372, 20563, 32594, 35385, 52021, 84150, 89012, 91290, 111974, 131314, 136025, 147985.

— Безуспішна заохота. У с. Дорошіві жовківського повіту місцева поліція скликала молодих місцевих парубків до домівки кооперативи і там намовляла їх вписуватись у члени місцевого польського пожежного т-ва Хлопці повтікали.

— Спадок консумції цукру. В січні ц. р. збут цукру на внутрішньому ринку виносив 20 тисяч тон, що в порівнянні з торічною консумцією в томуж місяці означає спадок на 11 проц. Від початку теперішньої цукрової кампанії, себто від 1. вересня м. р. до 1. II. м. загальний збут цукру на внутрішньому ринку виносив 14 тисяч тон менше ніж торік. За границю вивезено в січні ц. р. 596 тон, вартости 65 тисяч зол., що означає теж поважний спадок експорту в порівнянні з минулим роком.

— Відкинули виборчий протест. Найв. Суд у Варшаві розглядав 12. II. м. протест проти виборів до сойму з округи Ясло. Протест відкинуто.

— Скасування присуду. Найв. Суд у Варшаві вніс присуд перемиського суду на Василя Цибеняка, який як учасник нападу на поштовий віз під Біррчею дістав кару 18-літньої в'язниці. Наслідком того перемиський суд буде знову розглядати справу, однак тільки щодо виміру кари, який буде означений на основі нового кримінального кодексу.

— В передовій статті в нинішньому числі п. н. „Горде відокремлення“, 2-га штапelta 8-ий рядок здолини, пропущено одно слово, що змінює зовсім сенс речення. Має бути: (польськом урядові не залежить бодай на) „мінімальний поправі становіща чужонаціональних громадян“. З технічних причин можемо цю друкарську помилку спростувати щойно на цьому місці.

Дописи.

РІВНЕ.

Як працює „Союз Українок у Рівному. Колись „Союз Українок“ у Рівному розвивався гарно, а тепер його помешкання в Нар. Домі забрали наші бебеки під бурею для гімназійних учнів, яких примістили там у числі 10. З тої причини „Союз Українок“ міститься тепер — на коридорі, себто іншими словами: вся його праця припинена. Наші бебеки сказали, що „Союз Українок“, як хоче існувати, то тільки при їх „Рідній Хаті“, бо інакше в Рівному для нього місця не може бути. Українські жінки повинні вже раз забратися енергійно до праці і добути з поворотом своє помешкання в Нар. Домі, бож помешкань для бурси є в Рівному доволі, і то далеко вигідніших.

КАЛУШ.

Нові адвокати і лікар. З початком ц. р. відкрили в Калуші свої канцелярії два нові українські адвокати, а саме емер. суддя Андрій Аронець і мгр. Роман Громницький. Позатим уже давніше відкрив свою приватну лікарню д-р Яр. Дозорський.

Розбудова філії „Сільського Господаря“. Філія „Сільського Господаря“ в Калуші відкрила для своїх членів „Правну Пораду“, яка подає їх своїм членам двічі в тиждень — у понеділки і четверги в канцелярії „С. Г.“ в Нар. Домі. Крім цього на днях має бути урочомлена „Лікарська Порада“, з якої за обниженою оплатою користатимуть члени „С. Г.“.

Смерть діача-священника. Дня 4. лютого ц. р. помер у селі Сівка Войнилівська, калузького повіту, тамшній парох о. Микола Юрик. Смерть покійника, що прийшла майже несподівано, викликала загальний жах серед української інтелігенції і селянства. Покійний був одним з рідких у нас, зокрема в калузькому повіті, діачів-священників, якого діяльність у своєму селі і в доколичних селах Войнилівщини позначилася майже в кожній ділянці народного життя.

СТАНІСЛАВІВ.

З викладової сали. Заходом літературного журналу „Дяблос“, який переводить саме у Станіславові пропагандовий тиждень, відбувся 2. II. ц. р. відчит мгра Ю. Е. Пеленського зі Львова на тему: „Забутий жанр — історія української пародії“. На відчит прибуло (зая 36 осіб. Кільканацять студентів, що також прийшли на відчит, задержалися в сусідній кімнаті і цим виявили повну байдужність для відчиту. Сам відчит був дбайливо підготований та незвичайно цікавий для всіх, що інтересуються українською літературою.

15-ті роковини боїв під Крутами. Для вшанування пам'яті 300 героїв, поляглих під Крутами, товариство „Молода Громада“ (чи пак II студентська секція) уладило 5. II. ц. р. святочну академію. Свято мало незвичайно імпульсивний характер. Дотепер роковини Крути святкувала студентська секція в формі інтимної вечірки, обмеженої тільки до членів. Це вперше ширше станіславське громадянство взяло в тих роковинах участь. Прибули також селяни навіть з дуже далеких сіл. Найкращою точкою програми була безперечно промова студ. Володимира Янова зі Львова, повна експресії, молодечої бадьорості і поетичного патосу. На присутніх вона зробила помітне враження. Дотроновалась до нього дві хоріві продукції, які поправно виконав хор „Думка“ („У горах грім гуде“, „Загаємімо“). Слабо вийшли декламації. Зовсім безапатрібно вложено до програми скрипкове сольо (Сарасате: „Циганські мелодії“), яке своїм характером не гармонізувало з цілістю. Назавгаз свято дуже вдатне.

Ширіть наш часопис!

